

ОБЕЋАЛА СИ ДА ЋЕШ БИТИ ВЕЧНА

Обећала си једном у детињству
да ћеш бити вечна,
окле год се враћали да ћемо те затећи,
као сенку испод кућне стрехе,
као кућни праг.
Није било ниједне наше пловидбе
да је ниси, као рибарске жене,
преседела на пучини гледајући;
није било буре ни бродолома
да нисмо после њих
поред неба угледали и твоје лице.
Где год бисмо се пробудили,
била си у прозору ти и сунце;
била си нам увек на дохвату руке
као вода,
увек као ваздух
присутна и неопходна.
Обећала си нам да ћеш бити вечна
као све што нас на свету дочекује
и остаје после нас.
И када си умирала,
чинило се да се осећаш кривом
што нас напушташ.

Десанка Максимовић

МАЈКА

Је ли још жива
Она ваша сестра
Код које сте одлазили сваке недеље
Питам Патријарха Павла

Умрла је одавно
Али то ми није сестра
Него сестра од тетке
А тетка ми је мајка
Која ме подигла од колевке
Кад се преудала
Она што ме родила

И сад мислим
Кад променим светом
Да ћу прво видети тетку
Које сам се највише ужелео
А за остале у царству небескоме
Има времена
Да видимо и поразговоримо
Од Аврама и Исака
До четвородневног Лазара
Моје крсне славе

Видећу и Светог Саву
И Цара Косовскога
И друге свете
Из рода нашега
Који су одбранили образ Божји

Видећу и мајку
Ако Бог да
И ако ме позна

Маишија Бећковић

ОПРОШТАЈ С МАЈКОМ

Мајко! Твој стаклен поглед душу моју мути
и режу ми зјене изломљене боре...
Скамењена, модра, твоја усна ћути,
а ја чујем тихе, њежне разговоре.

Још једном, мајко, о још само једном
топле прсте ти у косу ми урони,
да осјетим, мајко, у том јутру леденом
жар љубави твоје. И док звоно звони,

само једну ријеч утјехе ми кажи,
па склопи око што у бескрај жури,
осјећам да тај поглед мене тражи
док низ свело лице задња суза цури.

О, та би суза хтјела рећи много:
пољубац мајке што на пут се спрема,
и савјет прије но се каже: „Збогом...“
њежну љубав мајке које више нема!

Данило Киш

ТРОЈЕРУЧИЦА

Само ти прерушена
у три моравске реке
ходаш Србијом
Мајчице

Само ти
за великих поплава
а задесила нас и ове године
одвајаш наше чисте брзаке
из туђег муља
Блага Разводнице

Само ти
за великих олуја
а задесиле нас и ове године
издвајаш добре ветрове наших шума
из туђих оркана
Света Водитељице

Само ти
из отуђеле браће
а посвађали смо се и ове године
опет нам враћаш лице
по Очевом лику
Добра Повратнице

Само ти прерушена
кад благом сузом залечиш и ово лице
љубављу сољу и хлебом
залутало под овим моравским луком
овим ведрим небом
Нежна Видарице

знаш да ће се и ово срце
развејати истим прахом по Србији
на твоје звоно Мајчице
дирнуто
трећом руком

Љубиша Ђидић

НЕК ПАДА СНИЈЕГ ГОСПОДЕ

Нек пада снијег Госпoде
Из сјећања по очима
Спавајте шумске јагоде
Све моје с вама почива

Спавајте моји умрли
Без гроба и без биљeга
Нека вас вјетар загрли
Завије покров снијега

И нека мајку збодену
И њену цркву јелику
Бијелим рухом одјену
За нашу тугу велику

Рајко Пећров Ноћ

МАЈЦИ ТОДОРИ

У зору,
У суздржаном болу нарицаљке камене,
Љубичицама смијешиси се
И лептиру случајном ...

Снијежану ораницу залијеваш
Кап по кап, страсна...
Со нагриза пeпeо.
Прошлост и вијекови будући
Окупљају се у трену.
Смеђа синија стоји...

Чељад око огњишта бдије,
У сну камен ти пружа руку војна.
Од љубави погрешно предвиђаш зло,
Истрајно дуваш у слојевити сњежни пeпeо.

Хваташ капи воде из уста шарганових,
Свјетлост скупљаш из ноћи у ноћ,
Дајеш је из очију својих
Дјетету
Загледаном у провидну сликовницу
Свијета безглавог у ратном дворцу.

Злати се неизвјесност у спрженом класју.
Испод сача заобљен океан.
Вода изворска несигурно тече.

Љубав се твоја не гуши.
Рукама благим сотону давиш.

Ружица Комар

СЛАВЈАНСКА ГОСПА

Мајци Јулији

Сва од чекања сва од несанице
она је каријатида на мртвој стражи
сјенка вјечна на прагу
дуња на ормару и првијенац за оца
прах његов пребијел и чврста мушка рука
она је црни барјак на бијелом двору
витка као Нева кршна као Карпати

потка је и основа за најчистије снове
тамјан и младо вино у празничко вече
бедра јој пуна плода сан празан загрљаја
она је погача славска и кључар наших туга
и грумен земље на одру кад мремо у туђини

она је љековита млијеч и ватра запретана
босиљак и бошчалук
и суза прва за прве свате
благослов и здравица
јабука сва од злата
она је Гојковица

она је пот и жеђ уморног ратника
златно руно
дарови недаровани
она је први пуцањ и први лелек
облак над Сињајевином Пророк у Морачи
она је добра вила и мелем на рани

она је тиха туга послуже непогода
дванаест црних марама и каменова жучних
за дванаест брата
Пива које нема Дукља похарана
она је кула Јевремова којој дам пасти
све је тренутак и вјечност
нестварна од љепоте
оружје сјајно ког нико не дјене о пасу
прастари накит у шкрињи за укуп спреман
она је кућни олтар и моћно светилиште
ми Усуд њен грешни.

Даринка Јеврић

МАЈКА

Ништа не треба поправљати у њеном лику
Ни брижну већу
Ни залогаје ведрине у очима

Она би да уклони снег са стрме стазе
Да рашњира несанични мрак
Да север прекори ако прасне криком

На зидном огледалу огледа године
Само што се не прекине њихово уже
А опет за мене чува детелину смеха

У кожу ваздуха удахњује мирис цвећа
То обично чини кад крећем негде на пут
Цвеће је нешто попут амајлије

Призива мишљу засјај млечна гласа
Неуморна мотри на сан и разбрибригу
Тамо руке флоре грле дан и машту

Са њеним благословом дан лепше свиће!

Жарко Ђуровић

СРПСКА ИСТОРИЈА

Црна наша мајко,
Не постоје одавно кости
Које си Косовом посејала;

Црна наша мајко из Прекала,
Твоје дете сиса
Кроз пушчану цев;

Црна наша мајко,
Ено ти синове твоје
Као црн и надувен конвој
Управо отискују низ Саву
Из пристаништа Јасеновац;

Црна мајко моја,
У срцу Крајине
Шта ли радиш?

– Ево, дете моје,
Гледам како залази сунце
И чекам смрт.

Милан Ненагић

МОЛИТВА

Ноћ је пуста. У царској дворани
Мрачан престо, тајанствен кô бајка
А док ветар звижди на пољани,
Бога моли Југовића Мајка.

Камен ћути и небеса муче
А сотона само из прикрајка
С осмехом јој пружа пакла кључе...
Бога моли Југовића Мајка.

Давно снахе под умором пале,
Ветрова се небом гони хајка,
Звезде трну што су сву ноћ сјале,
Бога моли Југовића Мајка.

Скривена од светине, клечи,
Стид је да се са гомилом вајка,
Сама, хладна, без суза, без речи,
Бога моли Југовића Мајка.

Милуџин Бојић

AVE SERBIA

Твоје сунце носе сад на заставама,
Ти живиш у бесном поносу синова;
Твоје светло небо понели смо с нама
И зоре да зраче на путима снова.

Још си уз нас, света мајко, коју муче;
Све су твоје муње у мачева севу,
Све у нашој крви твоје руке хуче,
Сви ветри у нашем осветничком гневу.

Ми смо твоје биће и твоја судбина,
Ударац твога срца у свемиру. Вечна,
Твој удес је писан на челу твог сина,
На мач његов реч ти страшна, неизречна.

Млеко своје дојке нас си отровала,
У болу и слави да будемо први;
Јер су два близанца што си на свет дала –
Мученик и херој, кап сузе и крви.

Ти си знак на небу и светлост у ноћи,
Колевко и гробе, у одећи сунца;
Ти си горки завет страдања и моћи,
Једини пут који води до врхунца.

Ми смо твоје трубе победе, и вали
Твог огњеног мора и сунчаних река;
Ми смо, добра мајко, они што су дали
Свагда капљу крви за кап твога млека.

Јован Дучић

ВЈЕРА У ПОБЈЕДУ

Морамо вјеровати у побједу нашу
Због свих што су пали на часном бранику
Због мајки у црном што нам храбро машу
И дјеце што расту уз очеву слику.

Морамо због земље што је паклу слична
У којој умрли још једанпут гину
Морамо због борбе што није обична
Борбе за опстанак правду и истину.

Морамо вјеровати као у светињу
Да само с побједом будућности има
А дједови нас стално опомињу
Да не останемо дужни унуцима.

Само ће вјера у побједу нашу
Донијет мир свима и част побједнику
Утјеху мајкама што нам храбро машу
И дјечи што расту уз очеву слику.

Доброслав Ћук

МАТЕРИНО СРЦЕ

– Што те нагна, нано, чак овде до мене?
– Ја дођох тек тако, и носим ти ево, чарапе шарене,
да ти их навучем,
дед овамо брже, носићеш их с диком –
нек је слава Богу!
Па покривач диже, ал' се хитро трже
јер спази патрљке одсечених ногу!
Но уздржа срце, да бол не потече, и
не даде сузи да из ока кане,
већ покривач спусти и с поносом рече:
„Жив ми био, синко, и срећне ти ране!“

Војислав Илић млађи

МЕЂУ СВОЈИМА

У мом срцу поноћ. У њој каткад тиња
Мисо да још живиш, мој пределе млади.
Моја лепа звезда, мајка и робиња,
Боже! Шта ли данас Србија ради?
Код вас је пролеће. Дошле су вам ласте.
Оживеле воде, ђурђевак и руже.
И мирише земља, која стално расте
У гроб и тишину, мој далеки друже.
Једно твоје вече. Идеш кући споро
Улицама страха, и душа ти јеца.
Твоје гладне очи, моја дивна зоро,
Храни љубав мајке: „Нека живе деца.“
Улазиш у собу. Сузе те већ гуше.
А два наша цвета из четири рата
У твоме крилу, образе ти суше:
„Мама, зашто плачеш? Је л' писао тата?“
У велике патње, невино питање
Дуби дубљу рану: плач ти тресе груди...
Напољу је видно, као пред свитање.
Кô да ће се дићи гробови и људи.
Скупила си сузе у косе детиње.
Све вас гледам сада крај гозбе сироте.
Лице ти се ведри: то душа светиње
Љуби твоје чело, мој сјајни животе.

Владислав Пејковић Дис

МАЈКА ПРАВОСЛАВНА

Јеси ли се насједила на гаришту куће своје,
– Ох, та кућа биједна!
Тражећ оком и рукама колијевчицу малог Јове,
Иконицу Светог Ђурђа и ђерђефић твоје Руже?
Све је сада дим и пепел, све прогута чађа тавна,
Ти, сломљена крепка грана, најбједнија међ женама,
Мајко православна!
Јеси ли се находала ногама што једва носе,
– Ох, те ноге болне!
Јеси ли се уморила тражећ Руму, краву своју,
Краву своју, хранитељку старе баке и дјечице?
Да л' је вуци растргаше, ил' је сакри шума тавна?
Не мучи се! За кога би сада били сир и млијeko,
Мајко православна?
Јеси ли се наплакала над судбином друга свога,
– О, друже љубљени!
Издајом га уловише, као пса измлатише,
Мучили га, везали га, бацали га у тамнице.
И он, кога срце вукло дјела вршит тешка и славна,
Као хром се богаљ врати, да ти умре на рукама,
Жено православна.
Јеси ли се накукала изнад оне страшне јаме,
– О, јамо проклета!
Гдје с гркљаном пререзаним дјеца твоја сада леже
Покрај баке, и гдје мајку своју зову, за њом плачу;
И боје се, јер је рупа пуна људи, влажна, тавна.
Шутиш. Печат шутње јад је на уста ти ударио,
Мајко православна.
Блиједиш, тањиш и косиш се, но бол немој гушит своју,
Бол ти предубоку!
Пусти нека тужба твоја одјекује широм земље,
И нек траје вијековима. Нека чују у што сада
Прометну се сјета твоја, твоја туга стара, давна.
Шутиш. Блиједиш. И ореол мучеништва већ те круни,
Мајко православна.

Владимир Назор

СРПСКА МАЈКА

На меком, топлом крилу
Јединка сина њиха;
Љуби га ноћ и дан;
Цвећем му власи кити,
Песмом му слади сан.
Расте јој синак, расте,
На своје ноге стаје,
Весео мајчин свет –
Ох, није шала, није:
На грани један цвет.
Расте јој синак, расте,
А мајка дршће, стрепи
у њежном срцу свом,
Да не би на цвет пао
из ведре неба гром.
Расте јој синак, расте,
једино благо мајци
које јој даде Бог.
Ко не би брижно чуво
„зеницу ока свог“?
Расте јој синак, расте –
мајка би звезде с неба скидала сваки час,
Да синку, свом јединку,
Од звезда сплете пџ.
Синак се снагом паше,
А мајка снева свате,
Весела нада свог;
Топи се од милина
Крај сина јединог.
Ал' зачу се бојна труба:
„За Српство, за слободу!“
Мајка му паше мач.
– А кад је пао, нико
Није јој чуо плач.

Јован Јовановић Змај

ОДГОВОР НА МАЈЧИНО ПИСМО

Мајко, ја нисам заборавио крај твоје мараме,
натопљен сузама,
Ни стари клен уз воденички јаз,
Мада данас као бескућник лутам пустим улицама;
Мајко, ја нисам заборавио воштане твоје образе и
благо крило,
Ни речи просте што миришу на горку траву,
И све ми је јасно као да је јуче било.

Још тебе једино нисам оскрнавио у овом животу
пропадања.
Зато простим језиком тумачим сада
Колико те волим, иако си родила у мени
Ненадмашног песника и краља страдања.
Нисам заборавио, мајко, дом и јасле у којима
сам се родио.
Ни колевку пуну сламе у којој си ме успављивала,
Иако сам своје срце у крчми пропио
Док си ти тамо, под лозом и старим тремом,
о мојој срећи снивала.
Нисам заборавио, мајко, ни кад су ме пљували ни
кад су ме величали,
иако су у граду опоганили речи моје,
Ја љубим твоје жуљевите дланове које имају сви
понижени и мали,
Па ако сам све прокоцкао,
Мајко, сачувао сам комадић неокаљаног срца
за дланове твоје.

Раде Драинац

НЕНАПИСНО ПИСМО

Никако да сване
да раздани

Подмирујеш ли
и сад
моје рачуне
пред небом

Мјериш ли
стрепњом
кораке моје
грешне

Бојиш ли се
Свевишњег Суда
према којем
истрајно посрћем

Можеш ли
да умолиш Творца
да ти се
земаљским калом
попрскан
бар издалека јавим

Топлину сузе твоје
да осјетим

Миленко Вицо

МАЈКА

Неуморан путник
Крвавих стопала
Моја мајка
Камењем корача.

Рукама својим
Змије милује
И млијеком их храни
Као дјецу рођену.

Ако јој свјетлост подарите
У њеном ће оку
Уснути бисери.

Мирко Јакшић

ЈЕДНЕ НОЋИ

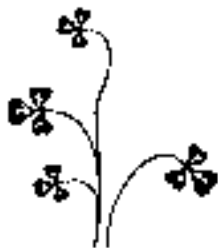
Те ноћи писах сједећ посве мирно
Да не бих мајци у сусједној соби
Шкрипањем столца у сан дирно.

А кад ми која устребала књига,
Сасвим сам тихо ишао по сагу.
У свакој кретњи била ми брига
Да старчицу не пробудим драгу.

И ноћ је текла спокојна и нијема.

А тад се сјетих да је више нема.

Добриша Цесарић

МАЈКА

Како бих данас (само да је жива)
из ове стрке – к њој, у онај стан!
На чашу воде, на слатко од шљива,
на кауч на ком, глув, кроз полусан

нит предремљујем познате ми пређе –
њен дуги вијек, мени причан вијек,
да се тек пренем када на смрт пређе
па, из отклона, од срца јој лијек

предам са паклом црног руског чаја –
и датог трена, уз шећер и шоље,
живот почетку потекне до краја

а у клупко се врати нит предива.
Колико би ми одмах било боље
сад, уз чај са њом (само да је жива).

Зоран Костић

ЈЕДАН ФЕЊЕР
Мајци

Падне ли ноћ преко ножева,
Један фењер иде
Да ме нађе изгубљеног
Међу гласовима и љубавима,
Крадљивцима светлости.

Ненасељени предели
Само се са њеним ноћима могу упоредити
Кад јој црни ветрови кидали сан
Доносећи лоше вести о мом срцу.

Падне ли ноћ на моју стазу,
Један фењер иде
Да ме нађе изгубљеног.

Лазар Вучковић

МАЈКА

Моја мајка би са царске трпезе
устала гладна,
она не дише,
она штеди ваздух
кад смо ми ту.

Она окопава кукуруз ноћу,
чује се само мотика,
моја мајка не постоји,
ја сам је измислио,
Баћо мој!

Са оцем никад није спавала,
а ми смо се рађали,
црни, тихи и мали,
она је света,
она је змијородица.

Она се много плаши мрава,
а једном је носила сплет змија
у нарамаку дрва.
Касније их је све рађала,
у изби, у пртини.

Моја мајка је зрно жита,
између два камена,
и птица што покушава
да дохвати, да поједе
то исто зрно.

Она има руке као гроздове,
браћемо их,
последњег дана,
за вино, за причест,
за сан о мајци.

Живојин Ракочевић

КОД БОГАТОГ ЂУКЕ

Ти, чије су очи дубоке кò море,
Опточене нитима боре старосне,
Ти, која си погледом чекала зоре,
И мисли гајила жалосне.

Ти, чије су усне свеле од молитве многе,
Усне увеле ал' душе пуне и снене,
Уз сваки лавез пса, скачеш на слабе ноге,
Прозору летиш журно, чекајући мене.

Ти, чије су зоре сличне саме себи,
Очи ти испале, а глава ти пуца слаба,
Сморена животним теретом, заспала не би,
Па кад би ти неко плаћао пуно, а ни цаба.

Ти, чије су руке најбоља слика муке,
Избраздане сјеном кукурузних њива,
Крчених крчевина, код богатог Ђуке,
ринтала си другима и остала жива.

Ти, чије су косе кò класје пшенице ране,
Замршене коврце од знојава чела,
Да ме угледаш поново, бројала би дане,
да ти ходам по стрњишту, па умријети би смјела.

Ти, старости стара, изнемогла, тиха и снена,
Очију сузних од биједи, терета и муке,
Руке ти јадне испуцале, препуне вена,
Зарађујући хљеб горки код богатог Ђуке.

Ти, старице јадна, погурених, сломљених леђа,
Због оног комада сира и бајата хљеба,
Не знајући биједна гдје је животна међа,
Говорила си „Акò, дјецу прехранити треба!“

Ма само да ти дођем у цик зоре ране,
Донесем ти свега, олакшам ти у старости муке,
Да будем уз тебе, да зацијелиш патње ране,
Нећеш ми више никад код богатог Ђуке.

Мирослав Живковић

МАЈЦИ

Не, ти ниси у гроб пала,
Нит је твоје лице свело:
Ја осјећам како и сад
Куца твоје срце врело.

Ја осјећам како дише
Твоја смјерна душа чиста;
Ах, још и сад из твог ока
Мени топла љубав блиста.

Свуда куд ми око крене,
Ја те видим, добра мати,
Твога сина осамљеног
Свуда твоја слика прати.

Из дубоке ноћи тамне
Ти се увијек јављаш мени,
Руком гладиш чело моје
И љубиш ме, блага сјени.

А ја падам, жељно падам
На олтаре светог раја, –
Жељно падам, добра мајко,
Усред твога загрљаја.

Па ту заспим слатки санак,
Ког сам некад блажен сновио
Кад се на ме са твог лица
Сами Господ осмјехиво.

Слатко снимам, а анђелак,
Под вијенцем рајских ружа,
С твојом душом сјајне звијезде
Са плавог ми неба пружа...

Алекса Шанић

СЕЋАЊЕ НА МАЈКУ

Кроз магле јутарње, магле дебеле,
кроз траве умивене, кроз иње,
пољем широким, кроз њиве бремените,
свитањем забрађена, усправна,
мати ми језди уснула.

Са два неба у очима за људе,
са рукама за гладне, рукама жуљевитим,
са ногама за кошуте, лаганим,
са уснама за благу реч, за благослов,
стазом утабаном, кроз сећање,
мати ми језди недоснула.

Радослав Вучковић

